ΜΟΥΣΙΚΗ

κατα τη γνωμη μου

του Φ. ΑΝΩΓΕΙΑΝΑΚΗ

Άνισες επιδόσεις

Ελβετοί συνθέτες

Παλιά μουσική

Κ.Φ.Ε Μπάχ από τη Δ. Κ[illegible]

Το «Τρίο Κοκ»

Ενδιαφέρουσα η ιδέα του ελληνο-ελβετικού συνδέσμου να δοθεί στην Αθήνα ένα πρόγραμμα μουσικής δωματίου, αποκλειστικά με Ελβετούς συνθέτες — και το ίδιο, αργότερα, με Έλληνες συνθέτες στη Γενεύη. Στο πρόγραμμα της Αθήνας, εκτός από τους γνωστούς στο κοινό μας Χόνεγγερ και Μπλοχ, είχαμε την ευκαιρία ν' ακούσουμε επίσης τους Χέρμαν Χάλερ (1914-) και Βίλι Μπούρχαρντ (1900-1955), σ' ένα πρόγραμμα με καθαρό το στίγμα του μουσικού (κλασικο-ρομαντικού) συντηρητισμού των έργων του. Χωρίς ωστόσο αυτό να μας εμποδίσει να εκτιμήσουμε, για άλλη μια φορά, πόσο ο «συντηρητισμός» των έργων που ακούσαμε εξακολουθεί να δονεί το ενδιαφέρον του σημερινού ακροατή, ιδιαίτερα μάλιστα μετά από τη «λαίλαπα» της σύγχρονης μουσικής γραφής (μ' εξαίρεση φυσικά τη Σονάτα για τσέλο και πιάνο του Χόνεγγερ· έργο όχι κοινού «βελληνεκούς», καταξιωμένο και έξω από τα σύνορα της πατρίδας του). Αν κάπου έχουμε διαφορετική γνώμη αυτό είναι η εκτέλεση. Όχι όμως για την πλευρά της τεχνικής —γενικά, καθαρή— των τριών καλλιτεχνών Παμίνα Μπλουμ φλάουτο, Ρέτο Γκιερέ τσέλο και Κορίνα Γκιερέ πιάνο. Αλλά για το ύφος της «μουσικής δωματίου» που έπασχε, άλλοτε από την υπερβολική ηχητική «πίεση» του πιάνου πάνω στα άλλα όργανα και άλλοτε από τον αδύναμο και συχνά ανομοιογενή ήχο του τσέλου. Προπαν.ός όμως από την υποτονική έκφραση του ακροάματος.

Η θαυμαστή π.χ. Σονάτα του Χόνεγγερ, λυπούμεθα, αλλά κακοποιήθηκε (εκφραστικά), όχι λίγο. Ανάλογη εκφραστική ισοπέδωση είχε και η Σουίτα του Μπούρχαρντ. Πώς μπορεί αίφνης να εκτελείται ένα βαλς και ένα περέστο με την ίδια μουσική διάθεση; κλπ. κλπ. (Παλλάς, 17.2.88).

Η Φαίνη Νούσια —σοπράνο— έχει από χρόνια μια θέση στη μουσική μας ζωή χάρη στις προσπάθειές της —με θετικά αποτελέσματα— στο χώρο της παλιάς μουσικής. Μαζί με τη Σαβίνα Γιαννάτου, επίσης σοπράνο, και τον Δημήτρη Νίκα, αναγεννησιακό λαγούτο, μας έδωσαν στην πρόσφατη συναυλία τους την ήρεμη, εσωτερική ατμόσφαιρα των συνθετών Ντόουλαντ, Μόρλεϊ και Τζόνσον (16ος-17ος αι.).

Το όλο ακρόαμα είχε την ευγένεια του αναγεννησιακού ύφους, άρθρωση καθαρή, θαυμαστό συγχρονισμό στις δύο γυναικείες φωνές και ικανοποιητική ισορροπία στη συνεργασία με το λαγούτο.

Αν κάπου μας βρίσκουν αντίθετους αυτό είναι η έκφραση. Όλος αυτός ο κόσμος του αναγεννησιακού τραγουδιού, όλη αυτή η ζωή με την απέραντη ποικιλία αισθημάτων, απαιτούν και ανάλογη έκφραση, πάντα βέβαια στο μέτρο της **ήρεμης, εσωτερικής** ατμόσφαιρας, που έλειψε ωστόσο όχι λίγες φορές. Το ίδιο αναζητήσαμε και στα σόλο του λαγούτου, ακόμα μάλιστα περισσότερο σε σύγκριση με τις δύο φωνές. Σημειώνουμε επίσης τους όχι και τόσο σωστά τονικά φθόγγους στο τραγούδι της κ. Νούσια (στο πρώτο μέρος που ακούσαμε). (Βρετανικό Συμβούλιο, 18.2.88).

Με χαρά πήγαμε να ακούσουμε έργα για πιάνο του Καρόλου-Φιλίππου-Εμμανουήλ Μπαχ (ζητάμε συγνώμη γι' αυτό το μακρινάρι όνομα, αλλά έτσι δε συγχέεται με άλλα παραπλήσια ονόματα, ο σημαντικότερος, για πολλούς μελετητές του, απόγονος του Μπαχ). Σολίστ η Δανάη Καρά, στα πλαίσια των συναυλιών του θαλερού και δραστήριου πάντα «Ελληνικού Μουσικού Κύκλου».

Με καθαρή δαχτυλική τεχνική —ελάχιστα ατυχήματα δεν αλλοίωσαν το γενικό ακρόαμα— είχαμε την ευκαιρία να «ξαναζήσουμε» χαρακτηριστικές σελίδες του έργου, στο πρώτο μέρος του προγράμματος που θα παρακολουθήσουμε.

Να ξαναζήσουμε ωστόσο σε άλλες διαστάσεις. Διαφορετικές από αυτές που πιστεύουμε ότι έχει το έργο. Με εκφραστικές προεκτάσεις και ηχητική που συναντάμε στον Μπετόβεν και μάλιστα όχι της πρώτης δημιουργικής περιόδου. Ο Κ.Φ.Ε. Μπαχ δεν αντέχει τους επιθετικούς τονισμούς, το δυναμικό πεντάλ ή κάποιες (όχι συχνά, ευτυχώς) δραματικές αντιθέσεις που μεταμορφώνονται σε στόμφο, σε περιττό ψιμύθιο, στο έργο του. Γιατί ο ίδιος είναι, ας μας επιτραπεί, «σεμνότερος», «ελαφρότερος», χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν είναι μεγάλος ανάμεσα σε μεγάλους (Παρνασός, 19.2.88).

Μουσική ευφορία η συναυλία του «Τρίο Βενσάν Κοκ» πριν από λίγες μέρες στο θέατρο του Γαλλικού Ινστιτούτου. Τρεις νέοι, οι Βενσάν Κοκ πιάνο, Γκιγιόμ Σιτρ βιολί και Ραφαήλ Γιντ[illegible] τσέλο γεννημένοι αντίστοιχα το 1963, 69 και 67, που κατάκτησαν εξ εφόδου με την πρώτη συναυλία τους, πέρσι, την κριτική του Παρισιού, βρέθηκαν ξαφνικά στη χειμάζουσα από αδιάφορη μουσική Αθήνα. Και το θαύμα έγινε. Η πνευματική αυτή γωνιά της οδού Σίνα έλαμψε από τη μουσική ερμηνεία, που τη θυμόμαστε για πολύ καιρό, ενός θαυμαστού προγράμματος αφιερωμένου αποκλειστικά σε τρεις κορυφαίους —σε παγκόσμια κλίμακα— σύγχρονους Γάλλους συνθέτες, τον Ντεμπισί, τον Ραβέλ και τον Σοσόν. Η άψογη, λαμπερή τεχνική και των τριών μελών του τρίο, το υψηλό επίπεδο ύφους «μουσικής δωματίου» και η ευαισθησία της διαφοροποίησης ακόμα και της τελευταίας λεπτομέρειας στις παρτιτούρες των τριών συνθετών, ανέδειξαν τους τρεις νεαρότατους μουσικούς σε μεγάλους, ώριμους ήδη, με ζηλευτή μουσική πείρα. Μια ακόμα νίκη των νέων (Γαλλικό Ινστιτούτο, 18.2.88).